

כל שעה פרק שני פסחים

כב.

עין משפט גד מצוה

[א] ח מ"י פ"ג מהלכות
שמיטה הלכה ט:
[ב] ח מ"י פ"ה מהלכות
מאכלות אסורות הל'
ד סגג לאוין קלט טו"ש"ע
י"ד מ"י ס"ה ספק י"א:
[ג] ח מ"י פ"ט"ו שם הל' ח
סגג שם טו"ש"ע שם
ספק ט:
[ד] ח מ"י פ"ד שם הלכה יח
ופ"ח הלכה ה:
[ה] ח מ"י פ"ח שם הל'
(טו) [ז] [ח] טו"ש"ע שם
פ"י:
[ו] ח מ"י פ"ג מהלכות
מעילה הלכה י"א:

גלוין הש"ס

גב' ור"ם אורו אתה
משליך לבלב. תמוה לי
לדלמא מה דלמ' ר"מ
דלמח גר ואחז נבחי צ"ן
במסירה וי"ן בנתיב הי"ט
לפי האמת דלמחי א"מ
דלוי אמת משליך לבלב
ל אסורין שחמור מניול
אסורין קרא גבי נבילה
לגר אשר בשעריך להמיר
נבילה בהנאה מש"ה לא
אמר לדברים כשכחן כיון
ללא מיימר קרא. אל
אלו לא הו"ו כחזו א"מ
דאסורין מקרא דנבילה
ללא תאכל אסור הנאה
משמע הי"ט אסורין בלמח
דמחמור קרא לחי לדברים
כשכחן וי"ע: רש"י ד"ה
ו"י. וישום דאין פשוט
בה"ל לאו וכו'. ק"ל הא
מכל מקום ילף מקרא
דלא תאכל כל מועצה
לגם הנאה בשמעת לר"א.
וכן קשה לר"י דק"ל
חולין ששחטו צעורה לאו
לדאורייתא דלפירוש רש"י
דשחטו דלדורי' להפיק
בהנאה משום לא תאכל כל
מועצה וי"ע: ר"ח
ו"י בשבועין וכו' שהיא
בבבבבבבבבבבבבבבבבבב
ק"ל ע"כ מוס' ד"ה ולמדנו:
בא"ד הי"ב מצ"י א"ת
כ"ה. ממוט לי לא זהו
ליכא קושי' כ"כ ד"ל
דמתי' דוק ס"ל כ"י
מה דג"י מומר בהנאה
אלו זהו לא ס"ל כ"י
דמתי' יעקב נאמר. ואמאי
לא הללנו קושי' יומ
דלוי ס"ל לר"י דכשהתורה
נבילה היא ותכלה וגידה
המתור' לא ע"כ דלגר אשר
בשעריך לא קאי אגיד דהא
אסור משום לפני עור
ו"י: בא"י א"י חוקיה יומ
לא כבר בר"ש. ע"י חולין
ל"ה ע"כ מד"ה למש"י:

רבינו הגנאל

ורייקין אורו אתה משליך
לבלב. פירוש זה מותר לך
בהנאה. שהרי אתה
משליכו לבלבך ואיך
משליך שאר כל אסורין
שבתורה, אלא אסורין
לבלבך, ור"י מאיר, אורו
אתה משליך לבלב ומותר
בהנאה ואיך משליך חולין
ששחטו בעודה, וקרא
בנבילה למיסר כל אסורין
בהנאה הוא דאמאי, ור"י
יהודה אסור חולין
ששחטו בעודה אינו מן
התורה. ומתבאר לר"י אבא
הרי גיד הנשה בכתובי בה
על כן לא יאכלו והוא מותר
בהנאה, דהני שולח אדם
ירך שגיד הנשה בתוכה
וכו'. ושנין קסבר ר' אבא
כשהתורה נבדלה היא
וחלבה וגידה התורה, כי
הקבלי' כמות שהיא
ואצ"ר איני שבעולם. ואקשי' איני שבעולם הותרו
בנבלה, והא תנבנה ואכלה תבוי, לא וותר אלא מידי דהוא בר אכילה, וגידים יא"ו בני אכילה ינתנו מלית הבה בנותן טעם.
(איני והתנין ירך שבתוכה בה גיד הנשה וכו') ואמרינן מאן אתי ליה האי ברבא דאין בגידיו בנותן טעם ד"ש, ר"ש הכי נמי
דאוסר בהנאה, דתניא גיד הנשה מותר בהנאה דברי ר' יהודה ור"ה שמעון אוסר. והרי דם דכתיב לא תאכל דם ומותר בהנאה,
דתנין ומכריז לגננין לזבל ומעלין בהן. ודחינן שאני דם דאיתקש למים שנאמר על הארץ תשפכנו כמים כו'.

אורו אתה משליך פ"ה דללאו אורו לא מני למידרש מגופיה
דקרא דאסורין שאין הקב"ה מקפח שכר כל צדיק והר"י
דאורליני"ג מפרש דאסורין לנישירי עובר שהוליא את ידו משום
דמקרא דנשר צדקה טרפה^א דריש נמי קדשים שילאו חוץ למחילתם

צריש בהמה הנמקשה (חולין סח:) והוא
אסורין יד העובר בהנאה מדאיתקש
לקדשים דאסור בהנאה כדאמר "כל
שקודש פסול צאש תשרף ולכן
אסורין אורו לכל אסורים:
חולין ששחטו בעודה וי"ד
דאורייתא פ"ה אסור

הנאה ולא משמע פשט ההלכה כן
אלא לגמרי קאמר לאו דאורייתא וכן
בסוף שמעתא גבי הא דלמח איכא
ציינו חולין ששחטו צעורה אי
אפשר לפרש צעין אחר (ז) וצפרק מי
שאמר הריני נזיר ושמע צבירו ואמר
ואני (נזיר כט: ושם) פריך למ"ד כדי
לחנכו במצות הא קמיימי חולין לעזרה
ומשני קסבר חולין ששחטו צעורה
לאו דאורייתא ואי לענין אסור
אכילה הו"ו דאורייתא אכמי מיקשי
ליה היאך הקרבן נאכל דמשמע התם
שנאכל וקשה לרשב"א דצ"כ צ"י
זו גבי נזיר דרש רבי יהודה לא יאכל
כי קודש הוא יכול חטאת העוף הכא
על הספק ואשם תלוי וחולין ששחטו
צעורה ישרפו ת"ל הוא מדאסורין
למעוטי שאינם צריפה מכלל דאסורי
בהנאה מדאורייתא: **ורב"י** שמעון
נמי מיימר אסור בהנאה. משמע
דהיאך דהשולח ירך לנכרי תאחז כר'
יהודה. הק' ריב"ז דהא רבי יהודה
אית ליה צ"כ דמ"ק דמ"ק (דף ג. ושם)
דאסור ליתן להם ממנת חנם וי"ל דהא
אמר התם א"ס היה שנינו מותר מפני
ש"הוא כמוכרו לו הקשה רבי'
דאורליני"ג ש"הי מני אמי כר' יהודה
ורבי יהודה אית ליה צ"כ גיד הנשה

(חולין ק:) דגיד הנשה לזני נח וקעבר משום לפני עור לא תתן
וגו' ואומר ר"י דלא אסור מידי דלא קאמר אלף לזני יעקב דוקא
דקודש מתן מורה איקרו בני נח דהא לא קאמר אלף לזני יעקב דוקא
לחוקיה מרבי שמעון דקביירא ליה דלא תאכלו אסור הנאה משמע
מדאסר גיד הנשה^א וי"ל כיון דקסבר אין בגידין צניט סבירא הוא דכי
אסור בהנאה נמי אסור דלא שייכא ציה אכילה א"י חוקיה לא סבר
כרבי שמעון אלף כרבי יהודה דלכאורה נמי לא תאחז חוקיה כרבי
מאיר דלרבי מאיר פשיטא לן לעיל מדאסורין לנישירי נבילה דכל
אסורים אסורים בהנאה וכן לקמן (דף כג:) גדי יתיב ההוא מרבנן
פשיטא ליה לגמרי דלרבי מאיר גמר מנבילה^א והא דקאמר לקמן
ש"י למח כנפלי היינו לרבי אבהו דחוקיה לא תאחז חוקיה כרבי:
ור"י דם דרחמנא אמר. משמע דדם לא הו"ו ככלל בהמה מללא
משני כשהתורה בהמה דמה נמי הותרה^א וקשה לר"ת דלמח
בהמוילא יין (שבת עו. ושם) דם נבילה צ"ה ממתמא וקאמר התם ר' יוסי
(כרבי) יהודה דלא ממתמא צ"ה אלף כשיש רביעית דם הואיל ויכול
לקרוש ולעמוד על כות אלתא חשיב ליה ככשר ומי' ר"י דהתם לאו
משום דחשיב ליה ככשר אלף יש שום פסוק דרשינן מינייה דדם
נבילו' טמא ומסבירא משערינן כרביעית דלמח התם^א אלף בלא ריבוי
לא חשיבין דם ככשר וצמעי' (דף יז. ושם) נמי מפיך דם שערך מזה
לכס העטמא ומשךך גופיה לא ידעינן ליה ש"י:

מועלין בהן מדרבנן ולא מדאורייתא דבסוף הוילאו לו (יומא
נט: ושם) אמר אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין
בו ואור"י דצמעי' צפרק ולד חטאת (דף י"א.) ת"ר מועלין
בזמים דברי רבי מאיר ורבי שמעון וזממים אומרים אין מועלין
ופלוגתמא אחר שיא' לנחל קדרון דקודש וזיקה קמני ר"ש התם
דאין מועלין בו^א והיה שם צספרים מאי טעמא דמ"ד אין מועלין^א

מן התורה אלף ה"ה מאי טעמא אין מועלין ואמתת' קאי דקמני
זו ואור"י דצמעי' צפרק ולד חטאת (דף י"א.) ת"ר מועלין
בזמים דברי רבי מאיר ורבי שמעון וזממים אומרים אין מועלין
ופלוגתמא אחר שיא' לנחל קדרון דקודש וזיקה קמני ר"ש התם
דאין מועלין בו^א והיה שם צספרים מאי טעמא דמ"ד אין מועלין^א
מן התורה אלף ה"ה מאי טעמא אין מועלין ואמתת' קאי דקמני
זו ואור"י דצמעי' צפרק ולד חטאת (דף י"א.) ת"ר מועלין
בזמים דברי רבי מאיר ורבי שמעון וזממים אומרים אין מועלין
ופלוגתמא אחר שיא' לנחל קדרון דקודש וזיקה קמני ר"ש התם
דאין מועלין בו^א והיה שם צספרים מאי טעמא דמ"ד אין מועלין^א

אורו אתה משליך פ"ה דללאו אורו לא מני למידרש מגופיה
דקרא דאסורין שאין הקב"ה מקפח שכר כל צדיק והר"י
דאורליני"ג מפרש דאסורין לנישירי עובר שהוליא את ידו משום
דמקרא דנשר צדקה טרפה^א דריש נמי קדשים שילאו חוץ למחילתם

צריש בהמה הנמקשה (חולין סח:) והוא
אסורין יד העובר בהנאה מדאיתקש
לקדשים דאסור בהנאה כדאמר "כל
שקודש פסול צאש תשרף ולכן
אסורין אורו לכל אסורים:
חולין ששחטו בעודה וי"ד
דאורייתא פ"ה אסור

הנאה ולא משמע פשט ההלכה כן
אלא לגמרי קאמר לאו דאורייתא וכן
בסוף שמעתא גבי הא דלמח איכא
ציינו חולין ששחטו צעורה אי
אפשר לפרש צעין אחר (ז) וצפרק מי
שאמר הריני נזיר ושמע צבירו ואמר
ואני (נזיר כט: ושם) פריך למ"ד כדי
לחנכו במצות הא קמיימי חולין לעזרה
ומשני קסבר חולין ששחטו צעורה
לאו דאורייתא ואי לענין אסור
אכילה הו"ו דאורייתא אכמי מיקשי
ליה היאך הקרבן נאכל דמשמע התם
שנאכל וקשה לרשב"א דצ"כ צ"י
זו גבי נזיר דרש רבי יהודה לא יאכל
כי קודש הוא יכול חטאת העוף הכא
על הספק ואשם תלוי וחולין ששחטו
צעורה ישרפו ת"ל הוא מדאסורין
למעוטי שאינם צריפה מכלל דאסורי
בהנאה מדאורייתא: **ורב"י** שמעון
נמי מיימר אסור בהנאה. משמע
דהיאך דהשולח ירך לנכרי תאחז כר'
יהודה. הק' ריב"ז דהא רבי יהודה
אית ליה צ"כ דמ"ק דמ"ק (דף ג. ושם)
דאסור ליתן להם ממנת חנם וי"ל דהא
אמר התם א"ס היה שנינו מותר מפני
ש"הוא כמוכרו לו הקשה רבי'
דאורליני"ג ש"הי מני אמי כר' יהודה
ורבי יהודה אית ליה צ"כ גיד הנשה

(חולין ק:) דגיד הנשה לזני נח וקעבר משום לפני עור לא תתן
וגו' ואומר ר"י דלא אסור מידי דלא קאמר אלף לזני יעקב דוקא
דקודש מתן מורה איקרו בני נח דהא לא קאמר אלף לזני יעקב דוקא
לחוקיה מרבי שמעון דקביירא ליה דלא תאכלו אסור הנאה משמע
מדאסר גיד הנשה^א וי"ל כיון דקסבר אין בגידין צניט סבירא הוא דכי
אסור בהנאה נמי אסור דלא שייכא ציה אכילה א"י חוקיה לא סבר
כרבי שמעון אלף כרבי יהודה דלכאורה נמי לא תאחז חוקיה כרבי
מאיר דלרבי מאיר פשיטא לן לעיל מדאסורין לנישירי נבילה דכל
אסורים אסורים בהנאה וכן לקמן (דף כג:) גדי יתיב ההוא מרבנן
פשיטא ליה לגמרי דלרבי מאיר גמר מנבילה^א והא דקאמר לקמן
ש"י למח כנפלי היינו לרבי אבהו דחוקיה לא תאחז חוקיה כרבי:
ור"י דם דרחמנא אמר. משמע דדם לא הו"ו ככלל בהמה מללא
משני כשהתורה בהמה דמה נמי הותרה^א וקשה לר"ת דלמח
בהמוילא יין (שבת עו. ושם) דם נבילה צ"ה ממתמא וקאמר התם ר' יוסי
(כרבי) יהודה דלא ממתמא צ"ה אלף כשיש רביעית דם הואיל ויכול
לקרוש ולעמוד על כות אלתא חשיב ליה ככשר ומי' ר"י דהתם לאו
משום דחשיב ליה ככשר אלף יש שום פסוק דרשינן מינייה דדם
נבילו' טמא ומסבירא משערינן כרביעית דלמח התם^א אלף בלא ריבוי
לא חשיבין דם ככשר וצמעי' (דף יז. ושם) נמי מפיך דם שערך מזה
לכס העטמא ומשךך גופיה לא ידעינן ליה ש"י:

מועלין בהן מדרבנן ולא מדאורייתא דבסוף הוילאו לו (יומא
נט: ושם) אמר אין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין
בו ואור"י דצמעי' צפרק ולד חטאת (דף י"א.) ת"ר מועלין
בזמים דברי רבי מאיר ורבי שמעון וזממים אומרים אין מועלין
ופלוגתמא אחר שיא' לנחל קדרון דקודש וזיקה קמני ר"ש התם
דאין מועלין בו^א והיה שם צספרים מאי טעמא דמ"ד אין מועלין^א

מן התורה אלף ה"ה מאי טעמא אין מועלין ואמתת' קאי דקמני
זו ואור"י דצמעי' צפרק ולד חטאת (דף י"א.) ת"ר מועלין
בזמים דברי רבי מאיר ורבי שמעון וזממים אומרים אין מועלין
ופלוגתמא אחר שיא' לנחל קדרון דקודש וזיקה קמני ר"ש התם
דאין מועלין בו^א והיה שם צספרים מאי טעמא דמ"ד אין מועלין^א

[א] ח מ"י פ"ג מהלכות
שמיטה הלכה ט:
[ב] ח מ"י פ"ה מהלכות
מאכלות אסורות הל'
ד סגג לאוין קלט טו"ש"ע
י"ד מ"י ס"ה ספק י"א:
[ג] ח מ"י פ"ט"ו שם הל' ח
סגג שם טו"ש"ע שם
ספק ט:
[ד] ח מ"י פ"ד שם הלכה יח
ופ"ח הלכה ה:
[ה] ח מ"י פ"ח שם הל'
(טו) [ז] [ח] טו"ש"ע שם
פ"י:
[ו] ח מ"י פ"ג מהלכות
מעילה הלכה י"א:

תורה אור השלם

1. על פי לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על פה הירך עד היום הזה כי יגע בפה ירך יעקב בגיד הנשה: בראשית לב לג
2. על פי אמרתי לבני ישראל כל נפש מבשר לא תאכל דם והגיד הנש תחובכם לא יאכל דם: ויקרא י"ב
3. לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים: דברים יב כד
4. אשר חלב וקמחיו יאכלו וישתו יין נסכים וקמחו ויעורכם ידדי עליכם תתרו: דברים לב לה

אור הש"ס

ואי אתה משליך לבלב חולין ששחטו בעודה. והכי משמע חולין מיניה דלוי קרא מיירי צעורה הי"ט חולין ששחטו צעורה ע"כ עובר שהוליא את ידו בשחטו אמי לפיני לא מיהא קרא לאסורא, וצ"כ צעורה כגון שאלו צער חוץ למחילתו נבילה כשהיא ע"כ מיהא הי"ט חולין ששחטו צעורה וי"ע: רש"י ד"ה ולמדנו: בא"ד הי"ב מצ"י א"ת כ"ה. ממוט לי לא זהו ליכא קושי' כ"כ ד"ל דמתי' דוק ס"ל כ"י מה דג"י מומר בהנאה אלו זהו לא ס"ל כ"י דמתי' יעקב נאמר. ואמאי לא הללנו קושי' יומ דלוי ס"ל לר"י דכשהתורה נבילה היא ותכלה וגידה המתור' לא ע"כ דלגר אשר בשעריך לא קאי אגיד דהא אסור משום לפני עור ו"י: בא"י א"י חוקיה יומ לא כבר בר"ש. ע"י חולין ל"ה ע"כ מד"ה למש"י:

מוסף תוספות

- א. דרשינן לאסור כל דבר שיצא חוץ למחילתו וכוון הוציא העובר את ידו לחוץ
- ב. אכל שאר אומות לא. מוס' הלא"ש. ג. דכתיב ביה לא תאכלו. מוס' שא"ן. ד. שדוהק לומר סבר לה כו' יהודה. ה. כרמשיני ליעל גבי ידו. מוס' הלא"ש. ו. הואיל ויכול לקרוש. ט. א"כ קשה ר"ש אור"י. ט. ח. אמר עולא אמר קרא ואני נתתי לכם שלכם הוא. ט. ח. דמצי למימר דמים דקרא לאו בזמם המותרים מיירי. מוס' שא"ן.